

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

кредитно-економічний факультет

кафедра банківської справи

Допустити до захисту
Завідувач кафедри _____
(підпис)
Кузнєцова Л. В.
“ ____ ” _____ 20__ року

Дипломна робота

магістра

з теми «Результативні показники діяльності банку та їх роль в підвищенні
його конкурентоспроможності»

Виконала: студентка 6 курсу, групи 3
спеціальності банківська справа
Берновська Г. А.

Керівник: д.е.н., професор
Рябініна Л. М.

Рецензент: заступник начальника
відділення № 197/15
АБ «Укргазбанк»
Гліган І. Л.

ОДЕСА - 2017 року

ЗМІСТ

	стор.
ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ І. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ РЕЗУЛЬТАТИВНИХ ПОКАЗНИКІВ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ БАНКУ.....	5
1.1. Сутність конкурентоспроможності комерційного банку.....	5
1.2. Характеристика сутності доходів, витрат та прибутку банку	12
1.3. Характеристика сутності узагальнюючих показників банківської діяльності ROA і ROE	18
Висновки до першого розділу.....	23
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ РЕЗУЛЬТАТИВНИХ ПОКАЗНИКІВ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКУ У 2012-2016 рр. ТА ЇХ РОЛЬ У ПІДТРИМЦІ ЙОГО КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ (НА ПРИКЛАДІ «УКРГАЗБАНК»)....	24
2.1. Аналіз результативних показників банків України	24
2.2. Аналіз результативних показників АБ «Укргазбанк».....	31
2.3. Оцінка результатів діяльності АБ «Укргазбанк» з використанням факторного аналізу його основних результативних показників	37
Висновки до другого розділу.....	42
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ БАНКУ І РЕЗУЛЬТАТИВНИХ ПОКАЗНИКІВ ЙОГО ДІЯЛЬНОСТІ.....	44
3.1. Побудова економіко-математичної моделі аналізу узагальнюючих результативних показників (показників рентабельності) АБ «Укргазбанк».....	44
3.2. Розробка і економічне обґрунтування шляхів підвищення рентабельності АБ «Укргазбанк» та його конкурентоспроможності.....	50
Висновки до третього розділу.....	56
ВИСНОВКИ.....	58
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	63
ДОДАТКИ.....	70

ВСТУП

В сучасних умовах розвитку банківської системи, конкуренція на ринку банківських послуг з року в рік стає все жорсткіше. Банки повинні боротися за збереження своїх доходів, так як рентабельність їх діяльності поступово зменшується. Вирішальним для майбутньої конкурентоспроможності банку є не реакція на проблеми, що відчують конкуренти, а як можна більш раннє виявлення напрямків майбутнього розвитку і їх реалізація. Потенційно прибуткові напрямки діяльності – це, з одного боку, можливості для розвитку, а, з іншого боку, загрози, пов'язані з ризиками.

Актуальність теми дослідження. Конкурентоспроможність банківських установ в першу чергу залежить від отриманих фінансових результатів. Проблема формування фінансових результатів, створення конкурентоспроможних переваг банку на ринку банківських послуг в час політичної та економічної нестабільності є як ніколи важливою та актуальною і з теоретичної точки зору, і з практичної. Отже без досконалого аналізу результативних показників банківської діяльності та виявлення факторів, що впливають на рентабельність банку, неможливо підвищити рівень одержуваного прибутку і конкурентоспроможності комерційного банку.

Основні теоретичні положення та концептуальні засади містяться в роботах таких зарубіжних авторів, як Синки Дж., М. Портер, П. Роуз. Ця проблематика знайшла відображення також у працях вітчизняних авторів. Зокрема, проблематику досліджували С.В. Башлай, І.В. Волошко, Ю.О. Заруба, Д.В. Коваленко, С.М. Козьменко, В.С. Котковський, Ю.С. Кудашев, І.О. Лютий, О.В. Мірошниченко.

Мета дослідження: проаналізувати результативні показники діяльності банку та їх роль у його конкурентоспроможності.

Завдання дослідження: дослідити конкурентоспроможність банків України, визначити рівень прибутковості банків, розробити модель впливу

окремих факторів на рентабельність банку, запропонувати шляхи збільшення рентабельності та конкурентоспроможності банків.

Об'єкт дослідження є діяльність банків України та безпосередньо АБ «Укргазбанк».

Предмет дослідження: результативні показники діяльності банку.

Наукова новизна полягає в розробці економіко-математичної моделі аналізу узагальнюючих результативних показників діяльності банку.

Методологічною базою дослідження є логічні та емпіричні методи пізнання економічних механізмів, форм управління, методи порівняльного й факторного аналізу, прогнозування економічних процесів, статистичний метод дослідження динаміки показників, розрахунковий метод визначення показників.

Інформаційною базою дослідження є наукові публікації та монографічні видання вітчизняних і закордонних вчених, нормативно-законодавчі акти України й інших країн, дані звітності банківських установ.

ВИСНОВКИ

Банківський сектор України протягом останніх років розвивався досить динамічно, незважаючи на всі труднощі, пов'язані з політичною та економічною ситуацією, посиленням нестабільності на валютному та фінансовому ринках. Водночас наявність значної кількості банківських установ на вітчизняному фінансовому ринку призводить до посилення конкурентної боротьби за клієнтів, завоювання ринку банківських послуг, що зумовлює необхідність забезпечення конкурентних переваг кожним комерційним банком.

Задля того, аби успішно існувати у конкурентному середовищі, протидіяти як банкам-конкурентам, так і конкуруючим небанківським організаціям, залучати до користування своїми банківськими послугами клієнтів і бути при цьому не лише прибутковою, але й надійною та стійко фінансовою установою, кожен банк повинен забезпечити собі конкурентоспроможність.

Проаналізувавши різні трактування поняття «конкурентоспроможність», можна сказати, що конкурентоспроможність банку – це спроможність банку вести ефективну прибуткову діяльність задля досягнення високих результатів в умовах конкурентного ринку.

Конкурентоспроможність банку доцільно визначати за допомогою методики Коломієць І.В. – методики інтегральної оцінки конкурентоспроможності банку, яка базується на аналізі активів, капіталу та фінансовому результаті банків. Така оцінка конкурентоспроможності банку дає можливість отримати рейтингову оцінку і надає інформацію для визначення пріоритетів банку і їх діяльності

Для того, щоб банку був конкурентоспроможним, він має володіти конкурентними перевагами над своїми конкурентами. Одними з конкурентних переваг банку є його прибуток.

Прибуток є важливою категорією, що характеризує стійкість і надійність банківської установи. Перш за все, він необхідний для створення резервних фондів, стимулювання персоналу і керівництва до розширення та вдосконалення операцій, скорочення витрат і для збільшення капіталу, що дозволяє розширити обсяги і поліпшити якість послуг, що надаються, тим самим підвищуючі конкурентоспроможність банку.

В узагальненому вигляді прибуток - це різниця між його доходами і витратами. Доходи банку трактуються як збільшення економічних вигод протягом звітного періоду у формі припливу, або зростання активів або зменшення зобов'язань, а витрати, відповідно, навпаки - як зменшення економічних вигод.

Більш повно ніж прибуток характеризує діяльність банку прибутковість, яка є відносним показником. Для аналізу прибутковості були розглянути результативні показники прибутковості банку. Показник рентабельності власного капіталу (ROE) допомагає інвесторам оцінити, як їхні інвестиції генерують дохід, а показник рентабельності активів (ROA) допомагає інвесторам оцінити, яким чином керівництво використовує свої активи або ресурси для отримання більш високих доходів.

Проаналізувавши фінансові результати банківської системи України за 2012-2016 роки, можна сказати, що фінансовий результат банківської системи в останні роки має тенденцію до зниження. В 2015 році банки України отримали збиток у розмірі 66,6 млрд. грн. При чому темп росту витрат (+82,6 %) випереджає темп росту доходів (+32,4 %). Результативні показники діяльності банків не досягають рекомендованих значень ні на одну дату.

Одним з найвагоміших факторів погіршення результатів діяльності банків України – це насамперед політична та економічна нестабільність країни. Також на від'ємний фінансовий результат формування резервів на покриття можливих втрат по активних операціях, продаж проблемних

кредитів за вартістю, нижчою за балансову; зниження доходів від основної діяльності.

В ході визначення конкурентоспроможності 10 великих банків України за розміром активів по методиці Коломієць І.В. було виявлено, що найбільш конкурентоспроможний банк є ПАТ КБ «ПРИВАТБАНК». Однак, можна зробити висновок, що наявність прибутку не завжди гарантує банку високу конкурентоспроможність. В отриманому рейтингу ПАТ «Альфа-банк» і АТ «Укресімбанк» мають прибуток, але займають лише 7 і 9 місце відповідно.

Було проаналізовано фінансовий результат на прикладі банку АБ «УКРГАЗБАНК» за 2012-2016 рр. За аналізований період банк мав збиток тільки у 2014 році – 2,8 млрд. грн. В 2015 році банк отримав прибуток 259 млн. грн. і показник рентабельності активів знаходився в межах рекомендованих значень – 0,8%. Але, в той же час, показник прибутковості капіталу є недостатніми – 6,1 %. Використовуючи факторний аналіз було виявлено, що це сталося через зниження ефективності управління податками. Менеджменту необхідно звернути увагу на те, як здійснюється податкове планування і контроль за його виконанням. Тому, можна стверджувати, що наявність позитивного фінансового результату не завжди говорить про ефективну діяльність банку.

Таким чином, можна зробити висновок, що для комплексно аналізу фінансового результату банку не достатньо лише визначення абсолютного значення прибутку чи збитку, необхідно звернути увагу на прибутковість банку, на відносні результативні показники діяльності банку, а також виявляти фактори, які впливають на фінансовий результат за допомогою декомпозиційного аналізу прибутковості.

Тому було необхідно визначити, які фактори ще впливають на результативні показники діяльності банку. В ході аналізу була побудована економічна модель, що відображає зв'язок між рентабельністю активів банку та питомою вагою кредитного та інвестиційного портфеля в загальних активах банку. Вона виявилась адекватною, що підтверджується значеннями

коефіцієнтів кореляції та детермінації, а також значенням критерію Фішера. Значущість параметрів підтверджується критерієм Стюдента.

В ході побудови економічної моделі було визначено, що з ростом питомої ваги кредитного портфеля на 1 % рентабельність активів банку збільшиться на 2,29 %, а з ростом питомої ваги інвестиційного портфеля на 1 % рентабельність активів збільшиться на 2,57 %.

Отже, побудована модель може бути використана для практичного застосування, тобто аналізу вихідних даних, побудови прогнозів тощо.

Проаналізувавши фінансовий результат та результативні показники діяльності АБ «Укргазбанк» за 2012-2016 рр., можна сказати, що для того, щоб підвищити прибутковість банку необхідно, в першу чергу, збільшувати доходи і знижувати витрати. Це можна зробити за рахунок зростання питомої ваги дохідних активів в сукупних активах, зміни загального рівня процентної ставки по активних операціях, скорочення витрат на оплату праці, ліквідації нерентабельних філій, зменшення поточних витрат банку, аутсорсингу тощо.

Для досягнення показниками рентабельності банку рекомендованих значень було запропоновано нарощування власних засобів банку; раціональне і ефективне розміщення коштів банку для забезпечення його фінансової стійкості. здійснення фінансового планування; формування достатнього страхового резерву і резервних фондів.

Сьогодні спостерігається економічна та політична нестабільність в Україні, що істотно впливає на рентабельність банків. Тому робота, яка проводиться Національним банком України, має бути направлена на встановлення стандартів прозорості функціонування банківської системи та додержання норм законів кожним банком, що в подальшому буде мати позитивний ефект для оздоровлення та стабілізації банківського сектору.

Після побудови економічної моделі можна стверджувати, що для того, щоб підвищити прибутковість банку необхідно збільшувати питому вагу кредитного та інвестиційного портфеля. Але необхідно пам'ятати, що кредитна та інвестиційна діяльності є ризикованими, тому вибір

найраціональнішої стратегії в цьому напрямі залежить насамперед від настроїв і сподівань власників банку.

В силу того, що спостерігається посилення конкурентної боротьби на ринку банківських послуг України необхідно шукати шляхи підвищення конкурентоспроможності банку.

На стан банківської системи впливають численні зовнішні та внутрішні фактори, лишають відбиток нестабільні політичні та економічні умови в країні, викликаючи значну кількість перешкод на шляху підвищення конкурентоспроможності вітчизняних комерційних банків. Але ці перешкоди не є неподоланими. Вони потребують лише цілеспрямованої та комплексної роботи як органів державної влади, так і самих комерційних банків. Необхідно розширити набір банківських послуг, підвищувати якість обслуговування клієнтів; застосовувати та розробляти нові технології роботи з клієнтами; відкривати закордонні філії; навчати персонал; вдосконалювати контроль і нагляд за банками; впроваджувати інновації. Професіоналізм і набутий практичний досвід працівників банківської сфери, посилення інноваційної активності комерційних банків в умовах невизначеності та ризику, відкривають нові перспективи розвитку для вітчизняних банків і зміцнюють конкурентоспроможність банківського сектору України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Лютий І. О. Банківський маркетинг: підручн. [для студ. вищ. навч. закл.]/І. О. Лютий, О. О. Солодка – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 776 с. – ISBN 978-966-364-881-1
2. Єріс Л. М. Оцінювання індикаторів ринкової позиції банків у сучасних умовах розвитку фінансового ринку / Л. М. Єріс // Актуальні проблеми економіки. – 2012. – № 7 (133). – С. 191-200.
3. Качурина А.А., Касьянова Н.В. Оценка уровня конкурентоспособности коммерческого банка на основе системно-динамического подхода / А.А. Качурина, Н.В. Касьянова // «Культура народов Причерноморья» / Материалы международной научной конференции «Столыпинские чтения. Экономика, политика, культура в контексте столыпинских реформ». — Симферополь, — 2013. – С. 233-237
4. Фатхутдинов Р.А. Конкурентоспособность организации в условиях кризиса: экономика, маркетинг, менеджмент / Р.А. Фатхутдинов. – М.: Издательско-книготорговый центр «Маркетинг», 2002 . – 892 с. - ISBN 5-94462-137-0
5. Заруба Ю.О. Конкурентоспроможність комерційного банку / Ю. О. Заруба // Фінанси України. – 2001. – № 2. – С. 22–23.
6. Лютий І. Конкурентоспроможність банків в умовах глобалізації та лібералізації руху капіталу / І. Лютий // Вісник НБУ. – 2006. – № 11. – С. 18–25.
7. Козьменко С. М. Стратегічний менеджмент банку : навч. посібн. / С. М. Козьменко, Ф. І. Шпиг, І. В. Волошко. – К. : Знання, 2003. – 734 с. - ISBN 966-680-086-1
8. Управління конкурентоспроможністю банків в умовах трансформаційної економіки: монографія / [Л. І. Федулова, І. П. Волощук] – К.: Науковий світ, 2002. – 301 с. - ISBN 966-675-104-6

9. Котковський В.С. Проблеми трактування дефініції «конкурентоспроможність банку» / В.С. Котковський, Д.В. Коваленко [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=73526>.
10. Мірошніченко О.В. Конкурентоспроможність банку в умовах сучасного економічного розвитку / О.В. Мірошніченко // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України: зб. наук. праць – Суми: УАБА НБУ, 2007. – Випуск 19. – С. 358–364.
11. Мірошніченко, О. В. Методи оцінки конкурентоспроможності банку / О. В. Мірошніченко // Економіка Крима. – 2009. – № 28. – С. 42–47.
12. Отенко И.П. Механизм управления потенциалом предприятия: Научн. издание. / И.П. Отенко, Л.М. Малярец.– Харьков: Изд. ХГЕУ, 2003. – 220 с. - ISBN 966-676-069-X
13. Отенко І.П. Управління конкурентними перевагами підприємства. Наукове видання / І.П. Отенко, Є.О. Полтавська. – Харків: Вид. ХНЕУ, 2005. – 212 с. - ISBN 966-676-122-X
14. Розвиток банківської системи в умовах формування нової архітектури фінансового ринку / За ред. В.В. Коваленко. – Одеса: Видавництво «Атлант», 2012. – 765с.
15. Никонова И.А. Стратегия и стоимость коммерческого банка / И.А. Никонова, Р.М. Шамгунов. – [3-е изд.]. – М.: «Альпина Бизнес Букс», 2007. – 304 с. - ISBN 978-5-9614-0634-4
16. Лупоносов О.Г. Проблеми стратегічного маркетингу в банківській сфері України / О.Г. Лупоносов, В.В. Шустов // Маркетинг в Україні. – 2009. - №6. – С. 20-22.
17. Хамидуллин А.В. Основные факторы конкурентного преимущества коммерческого банка в экономике региона / А.В. Хамидуллин // Экономика и управление. – 2011.– №1 (74). – С. 78-80.
18. Рубин Ю.Б. Теория и практика предпринимательской конкуренции: учебн. / Ю.Б. Рубин. – 7-е изд., перераб. и доп. – М.: Маркет ДС, 2008. – 608с. - ISBN 978-5-7958-0198-8

19. Горбатов В.М. Теоретичні основи конкурентоспроможності та розвитку інтегрованих структур бізнесу: автореф. дис. на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук. - Харків, 2006.

20. Козак Н. Бенчмаркінг як інструмент підвищення конкурентоспроможності компанії / Н. Козак // Управление компанией. — 2000. - № 1 - 2. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.management.com.ua/ct/ct003.html>

21. Коломиец И. В. Модели оценки конкурентноспособности банка / И. В. Коломиец // Управління розвитком. - 2012. - № 19(140). - С. 52-54.

22. Енциклопедія банківської справи України [Текст] / [ред. В.С. Стельмах]; Національний банк України, Інститут незалежних експертів. — К.: Молодь: Ін Юре, 2001. — 680 с.

23. Міщенко, В.І. Банківські операції [Текст] : Підручник / В.І. Міщенко, Н.Г. Слав'янська. — К.: Знання, 2006. — 727 с. — (Вища освіта ХХІ століття) — ISBN 978-966-680-312-5.

24. Банківські операції: підручник — 3-тє вид., перероб. і доп. / [А. М. Мороз, М. І. Савлук, М. Ф. Пуховкіна та ін.]; за заг. ред. д-ра економ. наук, проф. А. М. Мороза. — К.: КНЕУ, 2008. — 608 с. - ISBN 966-574-199-3

25. Васюренко О. В. Банківські операції: навч. посіб. — 6-те вид., перероб. і доп. / О. В. Васюренко. — К.: Знання, 2008. — 318 с.

26. Про затвердження Правил бухгалтерського обліку доходів і витрат банків України [електронний ресурс]: Постанова Правління НБУ від 18.06.2003 №255. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>

27. Аналіз діяльності комерційного банку [Текст] : навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів за спец. "Банківський менеджмент" / М. Д. Алексеєнко [та ін.] ; ред. Ф. Ф. Бутинець, А. М. Герасимович ; Київський національний економічний ун-т, Київський національний торговельно-економічний ун-т. - Житомир : Рута, 2001. - 384 с. - (Навчальні посібники з бухгалтерського обліку). - ISBN 966-7570-81-9

28. Закон України «Про банки і банківську діяльність» [електронний ресурс]: Закон від 07.12.2000 № 2121-III. - Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>

29. Фінансовий менеджмент у банках. Навчальний посібник для студентів V курсу всіх форм навчання спеціальності «Банківська справа» Укл. Н. В. Тарасевич. – Одеса: ОДЕУ, ротапринт, 2009 р. – 182 с.

30. Аналіз та облік процентних і комісійних доходів та витрат пат КБ "Приватбанк" / Ж. К. Нестеренко, І. В. Зоря. // Ефективна економіка. - 2011. - № 5. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2011_5_4

31. Банківська справа [Текст] : навч. посіб. / Р. І. Тиркало [та ін.] ; ред. Р. І. Тиркало ; Тернопільська академія народного господарства. - Т. : Карт-бланш, 2001. - 314 с. - ISBN 966-7952-00-2

32. Гладких Д. / Основні складові доходів і витрат українських банків // Д.В. Гладких / Вісник Національного банку України. — 2013. — № 5 (207) — С. 22—33.

33. Косова Т. Д. Аналіз банківської діяльності: Навч. пос. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 486 с. - ISBN 978 966 364 687

34. Дерій В. Термін “витрати” та його трактування для потреб обліку і контролю / В. Дерій // Галицький економічний вісник. – 2010. – №1. – С. 154 – 160.

35. Бланк И.А. Управление прибылью / И.А. Бланк. – К. : Ника-Центр, Эльга, 1998. – 543 с. - ISBN 5-89329-543-9

36. Волкова І.А. Бухгалтерський облік у банках : навч. посібник / І.А. Волкова, О.Ю. Калініна. – К. : Центр навчальної літератури, 2009. – 519 с.

37. Основы банковского дела [Текст] : научное издание / ред. А. Н. Мороз. - К. : Либра, 1994. - 330 с. - (Б-ка бизнесмена). - ISBN 5-7707-6821-5

38. Райзберг Б.А., Лозовский Л.Ш., Стародубцева Е.Б. Современный экономический словарь. — 2-е изд., испр. М.: ИНФРА-М, 1999. 479 с.

39. Прокопенко І. Ф., Ганін В. І., Соляр В. В., Маслов С. І. Основи банківської справи: Навчальний посібник. - К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 410с. - ISBN 966–8365–132–0
40. Вовчак О.Д. Кредит і банківська справа. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://westudents.com.ua/glavy/1761-155-osnovn-pokazniki-efektivnost-dyalnost-banku.html>
41. J. Seenky. Commercial bank financial management. – М.: Catallaxy, 1994. – 820 р. – ISBN 5-86366-045-7
42. Показники банківської системи. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=34661442
43. Фінансовий ринок [Текст] : навч. посіб. / В. М. Шелудько. - 2-ге вид., вир. і доп. - К. : Знання-Прес, 2003. - 535 с. - Бібліогр. в кінці розд. - ISBN 966-7767-82-5
44. Независимое информационно-аналитическое издание «УРА – Инфор». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ura-inform.com/ru/economics>
45. Рейтинг устойчивости банков по итогам 4 квартала 2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://minfin.com.ua/banks/rating/?date=2016-01-01>
46. Офіційний сайт банку АБ «УКРГАЗБАНК». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrgasbank.com/>
47. Иноземцева Ю. Анализ финансовых результатов от операций с корпоративными клиентами коммерческого банка / Ю. Иноземцева // Проблемы теории и практики управления. – 2006. – № 6. – С. 63–75.
48. Фінансова звітність банку АБ «УКРГАЗБАНК». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrgasbank.com/about/fin_results/promizzvit/msfzshot/
49. Криклій, О.А. Управління прибутком банку: монографія / О.А. Криклій, Н.Г. Маслак. - Суми: ДВНЗ "УАБС НБУ", 2008. - 136 с. - ISBN 978-966-8958-22-9

50. Аналіз банківської діяльності: Підручник / [Герасимович А.М., Алексенко М. Д., Парасій–Вергуненко І. М. та ін.]; за ред. А.М. Герасимовича. – [вид. 2–ге, без змін.]. – К.: КНЕУ, 2006. – 600 с. -ISBN 966-574-567-0.
51. Економічна енциклопедія: У трьох томах. Т. 2. / Редкол.: ...С. В. Мочерний (відп. ред.) та ін. – К.: Видавничий центр “Академія”, 2000. – 864с.
52. Петраковська О. В. Теоретико-методичні аспекти аналізу фінансових результатів діяльності банків / О. В. Петраковська // Формування ринкових відносин в Україні. – 2009. – № 3 (94). – С. 145-149.
53. Калініченко О. Нові підходи до визначення рентабельності банківської діяльності в сучасних умовах / О. Калініченко // Вісник НБУ. – 2010. – № 7. – С. 48-52.
54. Мазурок П. П. Вплив фінансової кризи на рівень прибутковості діяльності вітчизняних банків: теоретичний та прикладний аспект / П. П. Мазурок, О. П.Гузенко // Економіка, фінанси, право. – 2009. – № 7. – С. 25-30
55. Висоцька Л. Напрямки формування комплексної статистичної системи показників ліквідності банків / Л. Висоцька // Банківська справа. – 2005. – № 5. – С. 39–51.
56. Каламбет С. В., Непийвода І. В. Шляхи підвищення прибутковості комерційного банку // Вісник ДНУЗТ. - 2009. - №26. - С. 194-198.
57. Осташ, С. В. Оцінка фінансових результатів діяльності банку та деякі аспекти його прибутковості [Текст] / С. В. Осташ // Науковий вісник Ужгородського університету. Економіка. – 2013. – Вип. 40, Ч. 3. – С. 230 - 237.
58. Волков О.Р. Международная банковской конкуренция: теория и современные тенденции / О.Р. Волков // Вестник УМО. – Сер. : Изд-во "Экономика, статистика и информатика". – 2010. – № 3. – С. 15-19.

59. Міжнародна банківська конкуренція / Г. О. Панасенко // Науковий вісник НЛТУ України. - 2012. - Вип. 22.2. - С. 237-243.

60. Організаційно-економічні аспекти підвищення конкурентоспроможності комерційних банків України / Шульга Ю. В. // Вісник Запорізького національного університету. – 2011. - №4(12). – С. 267-272